

Szaktanulmányi záróvizsga-tételek
osztatlan tanárképzés
magyartanár szak
anyanyelv (7 tétel)

1. Az anyanyelvi nevelés és az anyanyelvtanítás célja, feladatai a közoktatás alapidokumentumainak (Nemzeti alaptanterv, kerettantervek, kerestantervek) tükrében

Szakirodalom:

- Kálmán László – Molnár Cecília 2009: A nyelvi nevelés módszertana. Educatio Társadalmi Szolgáltató Nonprofit Kft. <https://docplayer.hu/7060513-Kalman-laszlo-molnar-cecilia-anyanyelvi-neveles.html> 5–71. old.
- Antalné Szabó Ágnes 2014: Az anyanyelvi nevelés új stratégiái www.c3.hu/~nyelvor/period/1274/127405.pdf
- Kerettantervek (KTT) https://www.oktatas.hu/koznevelés/kerettantervek/2020_nat (A magyar nyelvre vonatkozó részek)
- Nemzeti alaptanterv (NAT) 2020: A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról. file:///C:/Users/Gyorgyi/AppData/Local/Temp/MK_20_017.pdf (A magyar nyelvre vonatkozó részek)

2. Az anyanyelvi kompetencia fejlesztése (Az anyanyelvi nevelés és az anyanyelvtanítás kapcsolata (az anyanyelvi kompetencia fogalmának értelmezése, kompetenciaterületek; nyelvi kompetencia és a nyelvi pragmatikai kompetencia)

Szakirodalom:

- Banczerowski, Janusz 1995: A nyelvi kompetenciáról. In: Gósy Mária (szerk.): *Beszédkutató '95*. MTA Nyelvtudományi Intézete, Budapest, 93–104.
- Raátz Judit 2015: A kommunikációs kompetencia területei és fejlesztési lehetőségei az anyanyelvi nevelésben Szakpedagógiai körkép I. Anyanyelv- és irodalompedagógiai tanulmányok, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest. http://metodika.btk.elte.hu/file/TAMOP_BTK_BMK_2.pdf 71–93. old.

3. A grammatika tanítása (nyelvelméletek, tudományosság), a funkcionális grammatika szerepe az anyanyelvi nevelésben

Szakirodalom:

- Pléh Csaba 2014: A mondatmegértés folyamata. In: Pléh Csaba – Lukács Ágnes (szerk.): *Pszicholingvisztika*. Budapest: Akadémiai Kiadó. 251–338.
- Kugler Nóra 2015: A grammatika tanítása – kognitív nyelvészeti alapokon Szakpedagógiai körkép I. Anyanyelv- és irodalompedagógiai tanulmányok, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest. http://metodika.btk.elte.hu/file/TAMOP_BTK_BMK_2.pdf 145–160. old.

4. A szövegtantól a hangtanig (a nyelvről szóló ismeretek és a nyelvhasználati tudás összekapcsolása az anyanyelvi nevelésben)

Szakirodalom:

- Laczkó Krisztina 2010: Adalékok a szövegtan tanításához. <http://www.anyanyelvpedagogia.hu/cikkek.php?id=285>
- Zsigriné Sejtes Györgyi 2013: A szövegtantól a hangtanig, Találkozások az anyanyelvi nevelésben konferencia tanulmánykötete, Pécs, <http://nyelvtud.btk.pte.hu/hirek/111>, 333–339. old
- Nemesi Attila László 2015: Mit és hogyan tanítsunk pragmatikából a 9–12. évfolyamon? Szakpedagógiai körkép I. Anyanyelv- és irodalompedagógiai tanulmányok, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest. http://metodika.btk.elte.hu/file/TAMOP_BTK_BMK_2.pdf 129–144. old.

5. Az átalakuló tanítási-tanulási folyamat a magyarnyelv-órán (Konstruktív tanulási környezet, helyszínváltás, munkaformák, módszerek, kooperatív tanulás, projekttanulás; a számítógéppel támogatott oktatás)

Szakirodalom:

- Gordon Győri János 2009: Magyartanítás a gyakorlatban. <http://regi.ofi.hu/tudastar/hidak-tantargyak-kozott/magyartanitas>
- Pethőné Nagy Csilla 2005: Módszertani kézikönyv, Korona Kiadó.19–49., 62–78. old.
- Nagy-Varga Zsolt 2015: A szófajok tanítása interaktív tábla használatával. <http://www.anyanyelv-pedagogia.hu/cikkek.php?id=570>

6. Az anyanyelvi tudás ellenőrzése, mérése, értékelése (különös tekintettel a szövegértés, szövegalkotás területére)

Szakirodalom:

- Horváth Zsuzsanna 2015: Újraolvasva – a magyar nyelv és irodalom érettségi vizsga tanulságai Szakpedagógiai körkép I. Anyanyelv- és irodalompedagógiai tanulmányok, Eötvös Loránd Tudományegyetem, Budapest. http://metodika.btk.elte.hu/file/TAMOP_BTK_BMK_2.pdf 46–68. old.
- Ostorics László, Szalay Balázs, Szepesi Ildikó, Vadász Csaba 2016: PISA összefoglaló jelentés Oktatási Hivatal, Budapest. https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/nemzetkozi_merese/pisa/PISA2015_osszefoglo_jelentes.pdf

7. A különleges bánásmódot igénylő tanulókkal való foglalkozás a magyarnyelv-órán (A differenciálás lehetőségei a magyar nyelv tanításában)

Szakirodalom:

- Kopp Erika, Ollé János, Zágon Bertalanné, 2008: Tanórai differenciálás. Educatio Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság. <https://docplayer.hu/452381-Tanorai-differencialas.html> 11–91. old.
- Dr. Balogh László 2015: A tehetséggondozás elvi alapjai és gyakorlati aspektusai. http://www.mateh.hu/tehetsegkonyvtar/Dr_Balogh_tanulmanyok/A_tehetseggondozas_elvi_alapjai_es_gyakorlati_aspektusai.pdf

Szaktanulmányi záróvizsga-tételek
osztatlan tanárképzés
magyartanár szak
irodalom (8 tétel)

1. Az irodalmi nevelés és az anyanyelvtanítás célja, feladatai a közoktatás alapküldetésainak (Nemzeti alaptanterv, kerettantervek) tükrében, valamint az érettségi vizsgaleírása és követelményei közép- és emelt szinten

Szakirodalom:

- 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet *A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról* szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról
<https://magyarkozlony.hu/hivatalos-lapok/W9ZA7MosmQMgeAwEaOe15e31ff6382afa/dokumentumok/3288b6548a740b9c8daf918a399a0bed1985db0f/letoltes>
- *A 2020-as NAT-hoz illeszkedő tartalmi szabályozók*; kerettanterv a magyar nyelv és irodalom tárgyhoz
https://www.oktatas.hu/koznevelés/kerettantervek/2020_nat
- Közismereti érettségi vizsgatárgyak 2024. május-júniusi vizsgaidőszaktól érvényes vizsgakövetelményei (2020-as Nat-ra épülő vizsgakövetelmények)
https://www.oktatas.hu/pub_bin/dload/kozoktatas/erettsegi/vizsgakövetelmények2024/magy_nyelv_es_irod_2024_e.pdf

2. A tanórai műelemzés lehetőségei, irodalomelméleti és módszertani sajátosságai; értelmezés és elemzés különbségei; az irodalomóra típusai és tervezési sajátosságai

Szakirodalom:

- H. Tóth István: *Hangsúlyos felelősségünk: a műelemzés tanítása*. Magyartanítás. 2010/3. 2-7.
<http://trezorkiado.freeweb.hu/Magyartanitas2010-3.pdf>
- Kamarás István: *Az irodalmi mű befogadása*. Pannon Egyetem BTK Antropológiai és Etika Tanszék – Gondolat Kiadó, Bp. 2007.
<https://mek.oszk.hu/09000/09063/09063.pdf>
- Füzfa Balázs: *Élményközpontú irodalomtanítás. Kreativitás, produktivitás, kultúrakezelés a digitális korban*. Savaria University Press. Szombathely. 2016
<https://mek.oszk.hu/16400/16457/16457.pdf>
- Bernáth Árpád et al.: *Irodalom, irodalomtudomány, irodalmi szövegelemzés*. Bölcsész Konzorcium, Bp., 144-199.
<https://mek.oszk.hu/05400/05477/05477.pdf>

3. Az epikus alkotások tanításának főbb szempontjai; a szövegértés és a szövegalkotás fejlesztése

Szakirodalom:

- Németh Dorottya: *Az irodalmi művek elemzésének és értelmezésének lehetséges szempontjai*. 2012. (2.sz.) 178-182.
http://www.irodalomismeret.hu/files/2012_2/nemeth_dorottya.pdf
- Alabán Ferenc: *Az irodalomértés táguló területei (1)*. In.: Irodalmi Szemle, 2007/6. 54-62.
- Alabán Ferenc: *Az irodalomértés táguló területei (2)*. In.: Irodalmi Szemle, 2007/9. 66-73.

4. A lírai alkotások tanításának főbb szempontjai; a műfaji, verstani, stilisztikai-retorikai ismeretek átadását segítő módszerek

Szakirodalom:

- Fenyő D. György: *Útikalauz a vershez*, Budapest, Pagony, 2021
- Széles Klára: *Kísérlet egy műelemzés-modell felállítására*. Filológiai Közöny (18. évf.) 1972. 1-2. sz. 130-146.

- Széles Klára: Újabb kísérlet egy műelemzés-modell felállítására. *Literatura*, (11. évf.) 1984. 3. sz. 294-327.
http://real-j.mtak.hu/1443/1/LITERATURA_1984.pdf
- Magyartanítás 1997/3. Verselemzések különböző módszerekkel. 1-24.

5. A drámai alkotások tanításának főbb szempontjai; a drámapedagógiai irányzatai, tanórai és tanórán kívüli hasznosíthatóságuk

Szakirodalom:

- Sirató Ildikó: *Színház és nyelv*. In.: Napút, 2009. 11. évf. 3. szám
- H. Tóth István – Vasvári Zoltán: *Olvasmányok a dráma és a színház történetéből*. Bp. 2006.
- Gabnai Katalin: *A drámapedagógia hazai honosodása és jelene*. In.: *Iskolakultúra*, 2005/1. 110-118.
- Csobánka Zsuzsa Emese: *A "kortárs szemléletű" irodalomtanítás*. In.: *Alföld*, 2006/11. 71-81.

6. Az online tér nyújtotta lehetőségek az oktatásban. A digitális oktatás módszertani sajátosságai, platformjai, eszköztára. Intermedialitás és interdiszciplinaritás az irodalomórán.

Szakirodalom:

- Baka L. Patrik: *A szlovákiai magyar irodalomtanítás legújabb perspektívái*. In.: *Iskolakultúra*, 2016/1. 103-114.
- Kárpáti Andrea: *Az informatikai kompetenciától a digitális pedagógiáig, a nemzetközi kutatások tükrében*
http://www.kre.hu/ebook/dmdocuments/oktatasi_segedanyag/chap_2.html
- Molnár Gyöngyvér – Turcsányi-Szabó Márta – Kárpáti Andrea: *Digitális forradalom az oktatásban – perspektívák és dilemmák*. *Magyar Tudomány*. 2020/01
https://mersz.hu/dokumentum/matud_727
- Raesco Réka: *Digitális átállás az oktatásban*. In.: *Iskolakultúra*. Veszprém. 2017.
http://misc.bibl.u-szeged.hu/46196/1/iskolakultura_konyvek_052.pdf
- *Digitális oktatási cselekvési terv (2021–2027)*
https://ec.europa.eu/education/education-in-the-eu/digital-education-action-plan_hu

7. Felzárkóztatás (SNI, BTMN, diszfunkciók, ADHD) és tehetséggondozás irodalomórán (versenyeztetés, költővé nevelés)

Szakirodalom:

- Dávid Mária: *Speciális igényű hallgatók/tanulók a felsőoktatásban és a felnőttképzésben*. Eger, 2015.
http://okt.ektf.hu/data/szlahorek/file/kezek/03_david_04_15/index.html
- Polonkai Mária: *Pedagógusszerepek a tehetséggondozásban*. Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége. 2015.
https://tehetseg.hu/sites/default/files/konyvek/geniusz_40_net.pdf
- Fuszek Csilla – Arató Ferenc – Balogh László – Bodnár Gabriella – Gyarmathy Éva – Péter-Szarka Szilvia – Vass Vilmos: *Ez is tehetséggondozás!* In.: *Iskolakultúra*, 2014/1. 100-120.
- *Az elmúlt húsz évben a felzárkóztatás terén megvalósult hazai tevékenységek elemzése*. OFI. 2015.
<https://ofi.oh.gov.hu/sites/default/files/attachments/felzarkoztatas-final.pdf>

8. A kötelező olvasmányok és memoriterek jellemzői, problematikusságuk, az „olvasóvá nevelés” módszerei; a számonkérés és az értékelés módozatai

Szakirodalom:

- Csobánka Zsuzsa Emese: *A „kortárs szemléletű” irodalomtanítás*. *Alföld*. Irodalmi, művészeti és kritikai folyóirat 67. 2016 / 11. szám 71-81.

- Gonda Zsuzsa: *Digitális szövegek olvasására jellemző stratégiák és mintázatok*. Magyar Nyelvőr – 138. évfolyam – 2014 / 4. szám 439-450.
- Nagy Attila: *Az olvasás mint kiváltság?: Adatok és töprengés A Nagy Könyv akció ürügyén*. Magyar Tudomány – A MTA folyóirata. 2006. 9. szám. 1113-1119.
- Brassói Sándor: *A fejlesztő értékelés: az iskolai tanulás minőségének javítása*. Új Pedagógiai Szemle. 2005/7-8.
<https://folyoiratok.oh.gov.hu/uj-pedagogiai-szemle/a-fejlesztto-ertekeles-az-iskolai-tanulas-minosegenek-javitasa>